

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

DÖRDÜNCÜ DAİRE

KARAR

Başvuru no. 479/07

Angeliki PAPAYIANNI ve diğerleri v. TÜRKİYE

ve diğer beş başvuru (bkz. ekteki liste)

Başkan,

Ineta Ziemele,

Yargıçlar,

David Thór Björgvinsson,

Päivi Hirvelä,

Işıl Karakaş,

Ledi Bianku,

Vincent A. De Gaetano,

Paul Mahoney,

ve *Daire Yazı İşleri Müdürü* Françoise Elens-Passos'un katılımıyla oluşturulan ve 2 Nisan 2013 tarihinde Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Dördüncü Dairesi (metinde "Mahkeme" olarak anılacaktır),

Yukarıda bahsedildiği üzere ekte belirtilen başvuruları,

5 Ekim 2010 tarihli kısmi kararları,

Davalı Hükümet tarafından ibraz edilen görüşleri ve buna karşılık olarak başvuranlar tarafından ibraz edilen görüşleri,

Müdahil taraf olarak Kıbrıs Hükümeti'nin belirttiği görüşleri dikkate alarak,

Yapılan müzakereler sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

Başvuranlar ve temsilcilerinin listesi ekte yer almaktadır.

Türk Hükümeti ("Hükümet") ve Kıbrıs Hükümeti ("müdahil Hükümet") kendi görevlileri tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın koşulları

Tarafların ibraz ettikleri şekliyle, davaya konu olaylar aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Başvuranlar, Türk silahlı kuvvetlerinin Kuzey Kıbrıs'a müdahalesinin ardından Temmuz – Ağustos 1974'te kaybolan, yedek asker sıfatıyla görev yapan veya orduya hizmet eden Kıbrıslı Rumların akrabalarıdır. Kızıl Haç ve Birleşmiş Milletlere bu konuda bilgi verilmiş ve bu kişiler kayıp olarak listeye alınmışlardır.

Kayıp kişilerin kalıntılarına, Birleşmiş Milletler Kayıp Kişiler Komitesi tarafından 2005 ve 2009 seneleri arasında yürütülen topraktan çıkarma işlemleri sonucu ulaşılmıştır. Daha fazla detay ekte yer almaktadır.

Tarafların beyanlarına göre, "KKTC" ("Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti") Başsavcısı, ölüm olaylarına ilişkin soruşturma başlatması için polise talimat vermiştir. Polis, başvuranlar ile telefon aracılığıyla, avukatlarıyla da mektup vasıtasıyla iletişime geçmiş ve söz konusu kişileri, olaylara ilişkin ifadelerine başvurmak üzere davet etmiştir. Ancak başvuranlara göre bu durum gereksiz ve bıkırtıcıdır, zira ifadeleri yıllar önce de alınmış ve işe yaramamıştır. Polis ayrıca, tanıkların ve aile fertlerinin yazılı ifadeleri de dahil olmak üzere, ilgili dosyaları Birleşmiş Milletler Kayıp Kişiler Komitesinden temin etmiştir. Soruşturmalar halen devam etmektedir.

ŞİKAYETLER

Başvuranların tümü, Sözleşme'nin 2. maddesine dayanarak, yakınlarının kaybolmasından ve ölümünden; bunun yanı sıra 3 (mağdur ve/veya kendileriyle ilgili olarak), 5 ve 8. maddeleri de ileri sürerek, bu konulara ilişkin etkin bir soruşturmanın yürütülmemesinden şikayetçi olmuşlardır.

Aynı olaylar bağlamında, 479/07, 24506/08, 24730/08 ve 60758/08 numaralı dosyalardaki başvurular 13. maddeyi; 479/07 numaralı dosyadaki başvurular ilaveten 10. maddeyi; 4607/10 numaralı dosyadaki başvurular ise 14. maddeyi ileri sürerek şikayette bulunmuşlardır.

HUKUKSAL DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 2. MADDESİNİN İHLALİNE İLİŞKİN HUKUKSAL DEĞERLENDİRME

Başvuranlar, 1974 yılında kaybolan ve kalıntılarına son birkaç yıl içerisinde ulaşılan akrabalarının ölümüne ilişkin etkin bir soruşturma yürütülmemesinden şikayetçi olmuşlar; bu bağlamda, Sözleşme’nin 2. maddesini ileri sürmüşlerdir. İlgili madde şu şekildedir:

“Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur. ...”

A. Mahkeme önündeki ibrazlar

Taraflar, daha önceki başvurular kapsamında mahkeme huzurunda ibraz etmiş oldukları görüşleri büyük ölçüde yinelemişlerdir. (*Charalambous ve Diğerleri v. Türkiye*, 46744/07 ve diğerleri (k.k.) 3 Nisan 2012, paragraf 11-46).

B. Mahkeme değerlendirmesi

Mahkeme, başvuranlarca, yakınlarının ölümüne ilişkin etkin bir soruşturma yürütülmediğine dair yapılan şikayetlerin, *Charalambous ve Diğerleri* davasında ileri sürülen şikayetlere benzer olduğunu not etmektedir. Bu bağlamda Mahkeme, söz konusu davada “KKTC” yetkilileri tarafından başlatılmış olan soruşturmalara ilişkin ulaştığı bulguları belirtmek ister:

“65. Mahkeme sonuç olarak, 2010 yılının sonlarından itibaren soruşturmaların devam ettiğini ve soruşturmalara yönelik bir takım girişimlerde bulunulmasına rağmen, somut bir ilerlemenin kaydedilemediğini veya çok az ilerleme kaydedildiğini gözlemlemektedir. Bu durum yetkililerin iyi niyetli davrandıklarını göstermektedir. Mevcut koşullarda, yetkililerin cevabının etkisiz olduğu kanısına varmak için henüz erkendir. Mahkeme, olayların üzerinden geçen sürenin ardından halen hayatta olan ve geçmişte yaşanan bu olayları hatırlayabilen veya bu olaylar hakkında bilgi vermek isteyen tanıklara ulaşmadaki zorlukların farkındadır. Ancak, Mahkeme, yetkililerin yeterli delile ulaşmak için makul girişimlerde bulunmaları gerektiğini ve bu süreçte, kanuna aykırı her türlü şiddetin faillerinin bulunması için açık olan elverişli yolları izlemeleri gerektiğini; toplanan delillerin kovuşturmayı gerekçelendirme açısından yeterli olup olmadığı konusunda zamanında bir değerlendirme yapılması gerektiğini ve bu bağlamda ailelerin fiili sonuçlardan, usuli

gelişmelerden ve gerekçeli kararlardan haberdar edilmeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Ancak, uluslararası denetleyici yargı mercii olarak Mahkeme'nin, yetkililerin tutumlarının gerçek dışı olduğuna veya art niyet, kasten ağırdan alma ya da muhtemel bir gerçek dışı beyan bulunduğuna ilişkin bulgulara ulaşması için çok erkendir. Yetkililerin uzun süreli etkisizliği ve sessizliği, nihayetinde mümkün olan bir karar ile sonuçlanabilir, ancak henüz erkendir.”

Mahkeme, mevcut başvurularda, yukarıdaki gerekçeden farklı bir sonuca ulaşabileceği ayırt edici bir durum gözlemlememektedir.

Mahkeme ayrıca, mevcut koşullarda başvuranların 2. madde bağlamında ileri sürdükleri şikayetlerin usul bakımından şartlarının oluşmadığı ve Sözleşme'nin 35 §§ 3 (a) ve 4 maddesi uyarınca, açıkça dayanaktan yoksun olmaları gerekçesiyle reddedilmesi gerektiği kanaatindedir.

Mahkeme ayrıca, başvuranların Sözleşme'nin diğer hükümleri bağlamında ileri sürdükleri şikayetlerin mevcut durumda Sözleşme ihlali oluşturmadığını ve Sözleşme'nin 35 §§ 3 (a) ve 4 maddesi uyarınca, açıkça dayanaktan yoksun olmaları gerekçesiyle reddedilmesi gerektiğini değerlendirmektedir.

Bu gerekçelere dayanarak, Mahkeme oybirliğiyle,

Başvuruları birleştirmeye *karar verir*;

Başvuruların geri kalanını kabul edilemez olarak *nitelendirir*.

Françoise Elens-Passos
Daire Yazı İşleri Müdürü

Ineta Ziemele
Başkan